

חינוך

ההר לא הוליד עכבר

מישרדי החינוך התגנה

בדמותו האמיתית:

כמיצבור עצום של בטלנות

ההר לא הוליד עכבר... אם הממשלה עושה מנחם צחוק, פטרו! קרא אחד הצעירים לעבר מנהיגו, ראש חוגי הצעירים במפד"ל, זבולון המר. שר החינוך והתרבות. הוא התמרמר על כך שהממשלה דחתה את הצעתו של השר, למנות ועדה לבירור תביעות המורים בבתי-הספר התיכוניים, שמסקנותיה תחייבנה את שני הצדדים. ההחלטה בישה את השר, האריכה את

השר המר

דינאמיות בדיבורים, בטלנות במעשים

השביתה בימים רבים, אולם היא ביישה גם את התכרים הבכירים בממשלה עצמה. הפסיכומה הנמשכת. כי מזה שני דורות, יש לימין הישראלי בכלל, ולתנור עתו של זאב ז'בוטינסקי בפרט, פתרון פלא לסיכסוכי-העבודה: בורות-חובה. ז'בוטינסקי נטל את הסיסמה הזאת מאיר צר-הרעיונות של הימין האירופי בשנות ה-30.

אומנם, סיסמה זו התאימה במיוחד לי אינטרסים של המעסיקים, שלא היה להם מעולם חשק להעלות את השכר, אולם גם העובדים, הסיויו של ז'בוטינסקי, קיב"ל או את הרעיון, הסתדרות-העובדים הי לאומית, שהוקמה בארץ עליידי העובדים הרוויזיוניסטיים, דוגלת בסיסמה זו מאז הקמתה ועד היום.

הנה — בשביתה המורים בבתי-הספר התיכוניים העלו דווקא השובתים את הרעיון הזה, ועדה ציבורית, שמסקנותיה תחייבנה את שני הצדדים, אינה אלא צורה של בורות. ואילו ממשלת-הליכוד, שבראשה עומד האישי הרואה בעצמו את יורשו של ז'בוטינסקי, דחתה את הרעיון.

שיחות לאלפים, אולם לשירה-החי נודו היו סיבות טובות נוספות כדי להתי פטר, לא כמחאה על מעשיהם של אחי רים, אלא כמחאה על מחדליו שלו עצמו.

שביתה הגימנסיות היתה הודמנות-יפזו לשר-החינוך להפגין מנהיגות, להראות קבל עם ועולם מה כוחו של מישרד אשר בראשו עומד שר פעיל, יוזם ודינאמי.

רבבות התלמידים שהושבתו מלימודים, יכלו לתת תנופה חדשה לחיים הלאומיים. אפשר היה לשלוח אלפים רבים לקיבוצים, לפי מיטב המסורת של שנת השירות בטרם קום המדינה, אפשר היה לשלוח אלפי תלמידות ותלמידים לבתי-החולים, למסדות לזקנים ולנכים, לשכונות מצור קה, ולתפקידים הולועקים לכווחות חדשים.

עם כל השלילה שבעצם השבתת-הלי מודים, יכול היה לצאת מתוק מן העו. המוני-הנוער יכלו לבוא במגע ראשון עם בעיות החברה הישראלית, ועם מיקצועות שיכלו להלהיב את דמיונם ולכוון את חייהם לאחרי-מכן.

כל זה הוחמק. הר הדיבורים הרמים לא הוליד אפילו עכבר של מעשה. מישרד החינוך, בהנהגת השר הצעיר-המקצועי, התגלה בדמותו האמיתית: כמיצבור עצום של בטלנות, ששום כוח אינו מסוגל להזיזו.

העם

מכבי מושיע ופודה

המכבים לא העזו עד דעתם

שיקום אי-פעם

ועד אזימפיו ישראלי

„מעט צור ישונתי / לך נאה לשבח...“ כמו בכל שנה, נשמעו שוב צלילי השיר היפהפה, ליד הנרות המהבהבים, הגיההר נוכה הגיע.

אם מתייחסים אל החג כאל אגדה יפה, כאל סמל למילחמת-השיחרור של המדור כאים נגד הנוגשים, המעטים נגד הרבים, החלשים נגד החזקים — הרי זה חג סימלי יפה.

אך אם מתייחסים אל מרד המכבים כאל אירוע היסטורי, האגדה היפה טעונה ביקורת יסודית מאד. אחת התופעות המוזרות ביותר במדינת ישראל היא חוסר הנכונות לנתח את העי בר, להתאים תפיסות ישנות למציאות הר לאומית החדשה. אילו נערכה ביקורת כזאת, היתה הגישה למרד-המכבים משתנה, בוודאי, מן הקצה אל הקצה.

לא נגד היוונים, לפי האגדה, היה זה מרד של העם היהודי נגד היוונים, ששלטו בארץ. בעוד זה טיהר העם לא רק את בית-המקדש שחולל, אלא גם את עצמו. המתייוונים, סוכני התרבות האר ייבת, מוגרו.

המציאות היתה שונה במיקצת. בארץ לא היה קיים או שילטון יווני. הממלכה שבה לחמו המכבים היתה סורית, כמו כל המדינות במרחב ובאגן הים-התיכון בימים ההם. אחרי כיבושיו של אלכסנדר מוקד, דון, שלטה גם בממלכה הסורית שיכבה דקה של יוצאי-יוון, צאצאי הקצונה של אלכסנדר. התרבות השלטת היתה הלניס-טית, יוונאית.

מעולם לא היתה קיימת מילחמה בין היהודים והיוונים. המילחמה היתה בין ה יהודים בארץ-ישראל (שהיו כבר אז מיעוט קטן ביהדות העולמית) לבין השילטון הר סורי.

מילחמת אזרחים. חשוב עוד יותר אופייה הפנימי של מילחמה. מילחמת-המכבים היתה קודם-כל, ומעל לכל, מילחמת-אזרחים.

מצד אחד עמד מיעוט של קנאים דתיים, במושגים של היום, המכבים היו אנשי גוש-אמונים. הם היו קנאים דתיים, שדחו כל השפעה מצד תרבות העולם. הם רצו לנתק את היישוב היהודי מכל מגע עם המחשבות, הרעיונות, הסיגנונות שרווחו בעולם התרבותי של הימים ההם.

המתייוונים השנואים לא היו אלא הרוב של הציבור, ובעיקר של השכבה הנאורה, שלא נטש את הדת היהודית אך היה פתוח לקבלת רעיונות חדשים, כמו הפילוסופיה היוונית, ודרכי-חיים חדשות כמו הגימנסטיה היוונית.

נגד אלה הפעילו המכבים „כפייה דתית“ מן הסוג האכזרי ביותר. כנופיות של קני אים עברו את הארץ לאורכה ולרוחבה, שחטו כל יהודי שלא ניראה להם נאמן די צרכו לתפיסותיהם החשובות. היה זה מרחץ-דמים שהיישוב היהודי לא החי לים ממנו מעולם.

מוות לכדור-גל. במושגים של היום, המתייוונים מייצגים את הרוב החילוני של מדינת-ישראל.

כל מי שהולך בשבת למיגרש הכדורגל, סוגד לרעיונות האולימפיים היוונים, והנהו „מתיוון“. כל מי שצופה בטלוויזיה, כל מי שקורא ספר זר, כל מי שמתנגד לשי חוק התחבורה בשבת — הריהו „מתיוון“.

אילו היו המכבים קמים לתחייה, הם היו רוצחים את מרבית תושבי המדינה בהתי להבות ובהנאה.

הקנאות התשנואית העלתה את ה- יישוב אחרי ה„טיהור“ המגואלי-בדם, על דרך-המלך אל התאבדות הלאומית ש- אירעה כעבור שישנה דורות, בימי מרד הקנאים. עם כל ההבדלים היו יומי המרד הגדול, שפתחו במילחמה חסרת-תוחלת נגד המעצמה הרומאית הכבירה, יורשיי הם הישרים של המכבים.

כל זה אינו נלמד בבית-הספר הישי-ראלי. עוד זמן רב לפני שהשתלט עליו שר-החינוך המפד"לי (ראו להלן), היה בית-הספר הזה משועבד לתפיסה היסטורי-רית לאומנית-דתנית חסרת-ביקורת, ששוב אין כוונתה בשום מדינה מודרנית נאורה בעולם.

של נוף, בשמו, כי על עורך העולם הזה ועל כתב השבועון יוטלו עונשי מאסר הן בפועל והן על-תנאי. השופט דחה דריי שה זו של נוף, והטיל על אבנרי קנס בן 1,500 לירות ועל כותב הכתבה קנס של 2,000 לירות.

„שגה“

בית-המישפט...“

עורך-הדין אמנון זיכרוני הגיש עיר-עור לבית-המישפט המחוזי. בעירעורו כותב זיכרוני: „שגה בית-המישפט קמא (השופט דיאמנט) בקביעתו, שלפיה היה בפירסום משום הוצאת שם-רע על הקובל. „שגה בית-המישפט קמא בהתעלמו מ-משמעותו הפשוטה של קטע הפירסום, אשר התייחס לקובל, ובקוראו לפירסום הנהל משמעותיות וכוונות שלא היו בו.“ בהמשך עירעורו טוען זיכרוני כי לדעת העולם הזה לא צדק השופט דיאמנט, כא-שר קישר לקטע שהופיע על עקיבא נוף, קטעים אחרים שהופיעו על חברי-כנסת אחרים ועל הכנסת בכללה, וביסס עליהם את מסקנותיו. זיכרוני טען כי במוחו של „הקורא הסביר“, או „הקורא הרגיל“, לא היו עלולות המשמעות השונות, שייחס דיאמנט לכל אחד מפירקי הפירסום.

זיכרוני טוען לעוד שורה של שגיאות של בית-המישפט-השלום בכותבו: „שגה בית-המישפט קמא, בקובעו כי לא היתה אמת בפירסום, ובמיוחד שגה כאשר הסיק כאילו באי-כוח המערערים לא טען להגנת אמת בפירסום. שגה בית-המישפט קמא

בתום סיכומי שני הצדדים קבע השופט דיאמנט מועד שמיעת פסק-הדין ב-26.1978. יותר משלוש שנים אחרי הכתבה, הרשיע דיאמנט את אורי יצחק כותב העיתון, בפסק-דין ארוך של פני 17 עמודים כתובים ב-5 עמודים.

החודשים אחרי-כן בא שלב הר געש לעונש וגוריה-הדין. עורך-הדין של גינסה לטעון, בשמו, כי העולם הזה דוף במשך תקופה ארוכה את עקיבא נוף, וכי מאחרי פירסום הכתבה האמורה וכתיבות אחרות היו כוונות-ידון. אורי אבנרי עלה על דוכן-העדים, כדי להזים טענה זו של נוף. הוא סיפר על קישרי העולם הזה עם נוף, והקשורים בו, עוד לפני פירסום הכתבה.

אבנרי: „לא נכון ש,העידום הזה מתנכל לח"כ נוף, הסברתי זאת גם לח"כ נוף, כשפנה אלי בעלי-פה. היו בכמה מוקרים פניות, להעידום הזה להתייחס לחייו האינטימיים של ח"כ נוף, והעידום הזה נמנע מכך. ש עורך-הדין זכרוני: „איזה דבי רים נמנעתם מלפרסם על אודות מר נוף?“

פני שאבנרי הספיק להשיב, עורך-הדין של נוף לשאלה. מן של השופט דיאמנט אמר, „הודעתי לכא-כוח הנאשמים שבית-המישפט מוכן לקבל עדות על כי אבנרי, למרות שהוכחו ל- ידיעתו פרטים ומיקרים עדינים הר מתייחסים לקובל, נמנע מלפרסמם, וזאת למעשה מטרת השאלה שי

ח"כ עקיבא נוף ואשתו מירה, הסכנותינו הם בחשבון משותף“

בכל אחת מקביעותיו ומסקנותיו הבאות: (א) כי הפירסום נעשה שלא בתום-לב, וכי למערערים לא עומדת חזקת תום-לב; (ב) כי הפירסום חרג מתחום הסבך בנסיונות העניין; (ג) כי לא היתה על המערערים חובה חברתית, חוקית או מוסרית לפרסם את הפירסום הנדון.

עתה ממתנינים חברי מערכת העולם הזה, ציבור העיתונאים בארץ, ח"כ עקיבא נוף וכמונן אשתו, העיתונאית מירה נוף-וינגרטן, וכן קרוב לוודאי כל מי שמתדיין עם נוף במישפטים, לתוצאות העיר-עור, אשר הוגש לבית-המישפט המחוזי בתל-אביב.

הוגשה לאבנרי, עליידי פירוט מיקר רים בפירטי-פרטים, כשאין אני יכוח לדעת אם היו מבוססים ריים מבחינת ראיות, אפשר לגולל כאן שורה ארוכה של פגיעות באדם שלא נוכח, ולחסות בצל דיון מישי כמי כפומבי, מבלי לשאת בכל אחי ריות. אינני סבור שלצורך קביעת העובדה שאכן אבנרי נמנע מזכר כי סם דברים כאלה, יש צורך גם כי פירוטם המוא לפירטי-פרטים, וזה מיותר.“

עם סיום שמיעת עדי-ההגנה והתביעה לגבי מידת-העונש, דרש עורך-הדין